

КОНСПЕКТ РОДУ *ROSA* L. ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА «ДРЕВЛЯНСЬКИЙ»

Рід шипшина (*Rosa* L.) є одним з найскладніших для визначення у флорі природного заповідника «Древлянський», саме тому протягом останніх 8 років ми вивчаємо його видовий склад. Гербані збори роду передано до Національного гербарію Інституту ботаніки ім. М.Г. Холодного НАН України (KW).

Нижче наведено конспект видів роду *Rosa* L., виявлених на території природного заповідника «Древлянський».

1. *Rosa villosa* L. – Шипшина волосиста, шипшина яблучна

Syn.: *Rosa pomifera* Herrm.

Поширення: Розсохівське науково-дослідне відділення, окол. с. Лозниця, у лісосмузі (О. Орлов, 25.05.2018, KW).

2. *Rosa tomentosa* Sm. – Шипшина повстиста

Поширення: Розсохівське науково-дослідне відділення, окол. с. Розсохівське, на відслоненнях гранітів на правому березі р. Уж, поодинокі (leg. О. Орлов, 16.06.2016, KW; det. Т. Фіцайло, 18.01.2018; О. Орлов, 01.09.2017, KW).

3. *Rosa majalis* Herrm. – Шипшина травнева

Поширення: Розсохівське науково-дослідне відділення, окол. с. Розсохівське, на пустирях, масово, вірогідно, втікач з культури (О. Орлов, 06.06.2016, KW), Сухарівське науково-дослідне відділення, окол. с. Малі Кліщі, зарості вздовж шосе (О. Орлов, 01.09.2018, KW).

4. *Rosa micrantha* Borrer ex Sm. – Шипшина дрібноквіткова

Поширення: Народицьке науково-дослідне відділення, 1 км пд. смт. Народичі, на узбіччі шосе Народичі-Базар (О. Орлов, 03.09.2016, KW).

5. *Rosa rugosa* Thunb. – Шипшина зморшкувата

Поширення: Розсохівське науково-дослідне відділення, окол. с. Розсохівське, на пустирях, масово (О. Орлов, 06.06.2016, KW), Сухарівське науково-дослідне відділення, с. Звіздаль, зарості вздовж шосе (О. Орлов 01.09.2018, KW). Адвентивний вид. Вірогідно, втікач з культури.

6. *Rosa bisserata* Mérat – Шипшина Вілібальда

Syn. *Rosa dumalis* Bechst.

Поширення: Розсохівське науково-дослідне відділення, окол. с. Розсохівське, на відслоненнях гранітів на правому березі р. Уж (О. Орлов, 26.05.2018, KW).

7. *Rosa corymbifera* Borkh. – Шипшина щитконосна

Syn.: *Rosa uncinella* Besser

Поширення: Народицьке науково-дослідне відділення, 0,5 км пд. смт. Народичі, на схилі дамби до заплави р. Уж, біля бесідки, поодинокі (О. Орлов, 06.06.2016, KW); Розсохівське науково-дослідне відділення, окол. с. Любарка, на узліссі березняка (О. Орлов, 04.06.2019, KW).

8. *Rosa canina* L. – Шипшина собача

Поширення: Розсохівське науково-дослідне відділення, окол. с. Розсохівське, на відслоненнях гранітів на правому березі р. Уж (leg. О. Орлов, 16.06.2016, KW; det. Т. Фіцайло).

9. *Rosa inodora* Fr. – Шипшина непахуча

Поширення: Сухарівське науково-дослідне відділення, 0,5 км пд.-сх. виселеного с. Перемога, на ксеротермному узліссі сосняка, на межі заплави р. Ослів (leg. О. Орлов, 28.08.2023, KW; det. Т. Фіцайло).

10. *Rosa subcanina* (Christ) Vuk. – Шипшина майже собача

Поширення: Сухарівське науково-дослідне відділення, 1 км пд.-сх. виселеного с. Малі Кліщі, на узліссі сосняка (leg. О. Орлов, 28.08.2023, KW; det. Т. Фіцайло).

11. *Rosa subafzeliana* Chrshan – Шипшина майже Афцеліуса

Сухарівське науково-дослідне відділення, 1 км пд.-сх. виселеного с. Шишеловка, на луці, на правому березі р. Звіздаль, на межі заплави (leg. О. Орлов, 31.08.2023, KW; det. Т. Фіцайло).

Таким чином, станом на 01.11.2023 р. на території природного заповідника «Древлянський» виявлено 11 видів шипшин, в т.ч. 10 видів природної флори та один адвентивний вид (*Rosa rugosa*). Загалом, для території півночі Українського Полісся видовий склад шипшин у заповіднику є аномально багатим. Це зумовлено різноманітністю біотопів його території, значною протяжністю термofільних узлісь та узбіч доріг, наявністю відсонень гранітів по правому берегу р. Уж, значною площею старих перелогів тощо.